11e JAARGANG. № 131.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaja. 🙰 jaar......... f 18.—
„ Java en buitenbez. „ do......... „ 20.—
„ Europa „ do......... „ 25.—

De OOSTPOST verschijnt dagelijks, met uitzondering van den ZONDAG.

WOENSDAG 3 JUNIJ 1863.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel. Advertentiën met groote letters betalen dubbel. Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Sluiting der Landmail-pakketten.

den 9den Junij 's namiddags ten 4 uur.

ADVERTENTIEN.

Wordt bekend gemaakt, dat op VRIJDAG den 5den JUNIJ a. s. des morgens ten 10 ure, ten bureele van den Resident van *Soerabaija* eene

UITBESTEDING

zal worden gehouden voor de dadelijke levering in 's lands pakhuizen van:

Een duizend Amsterdamsche ponden gezouten spek.

De voorwaarden dezer uitbesteding liggen ter inzage op gemeld bureau.

SOERABAYA, *den* 30 *Mei* 1863.

Namens den Resident:
De Secretaris
(3274) WEGENER.

UITBESTEDING

BIJ INSCHRIJVING,

op Maandag den 29sten Junij a. s.

TEN 9 URE,

ten bureele van den ondergeteekende voor de levering van met KAPOK GEVULDE FOURNITUREN, lederen SCHOENEN en MUILEN, EMBALLAGE EFFECTEN, HOUTWERKEN, LEGMATJES, AARDE-, BLIK-, GLAS- en IJZERWERK, het REINIGEN van HOSPITAAL KLEEDING en FOURNITUREN, en het VULLEN der laatsten, ten behoeve der troepen in deze afdeeling, gedurende de jaren 1864, 1865 en 1866.

Voorwaarden en standmodellen zijn, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 ure, voor belanghebbenden, ter inzage en bezigtiging op het bureau voornoemd.

De Onder Intendant 1ste klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java.
Bij absentie,
De Onder Intendant 2de klasse,
DE GROOT.

SOERABAYA, 21 Mei 1863. [3245]

UITBESTEDING

bij inschrijving

op Woensdag den 1sten Julij a s.

des morgens ten 10 uur

ten bureele van den ondergeteekende voor de levering van gemaakte kleeding en fournituren ten behoeve der troepen in deze afdeeling gedurende de jaren 1864, 1865 en 1866.

Voorwaarden en standmodellen zijn, zon- en feestdagen uitgezonderd dagelijks van 8 tot 2 uur, voor belanghebbenden ter inzage en bezigtiging op het bureau voornoemd.

De Onder Intendant der 1ste klasse in de 3de militaire afdeeling op Java.
Bij absentie,
De Onder Intendant der 2de klasse,
DE GROOT.

SOERABAYA, den 8 Mei 1863. (3190)

ZITDAGEN

DER

SPAARBANK TE SOERABAYA

IN DE MAAND JUNIJ,

Dingsdag den 23sten. 3280)

JONGENS WEEZEN-INRIGTING.

Directeuren over de maand Junij 1863.
de Heer D. van den ELZEN en
„ Mr. M. P. A. COSTER.

Subcommissie van Onderwijs.

Schoolkommissarissen over de maand Junij
de Heer J. C. R. STEINMETZ en
„ „ H. L. RADEMAKER.

VENDU-DEPARTEMENT

Publieke Venduties.

Op Donderdag 4 Junij 1863.
Bij den heer ZANTHUIJS te Groedo van houtwerken.

Op Vrijdag 5 Junij 1863.
Bij den heer B. van der ZWAAN, in de chineesche kamp van diverse goederen.

Op Zaturdag 6 Junij 1863.
Bij het artillerie Magazijn alhier van overtollig touwwerk en van eene aanzienlijke hoeveelheid ijzer en staal rommel.
(3268)

Op Maandag 8 Junij 1863.
Bij den heer REIJNHART, in de Rozendoornlaan van meubelaire goederen, wegens vertrek, en

In een der Entrepôt Pakhuizen in de kampong Baroe, van ca. 600 krandjangs beschadigde Suiker, van de firma P. KERVEL & Co.

Op Dingsdag 9 Junij 1863.
Bij den heer DE ZOETE, aan de weg naar Grissee, van Houtwerken.

Op Woensdag 10 Junij 1863.
Bij den heer NICOLAI, aan de Kalimaas van ijzer-, koper- en houtwerken.

Op Donderdag 11 Junij 1863.
Bij de heeren B. J. VAN ECK & Co. qq., te Ketabang, van houtwerken.

Op Vrijdag 12 Junij 1863.
Bij de heeren B. J. VAN ECK & Co, aan de Kalimaas van diverse goederen.

Op Zaturdag 13 Junij 1863.
Bij den chinees GO KE TJIANG in de Kampoong Baroe van diverse goederen bij executie. (3290)

Houtvendutie op Groedo

Op Donderdag den 4den Junij,

Zullen op de stapelplaats van de ondergeteekenden publiek worden verkocht:

p. m. 800 uitgezochte Balken.

ZOOMEDE

Eene groote partij **gezaagde houtwerken**, liggende aan de rivier.

ZANTHUIS & CO.
(3285)

VENDUTIE

op Zaturdag den 7den Junij a. s.

in het artillerie magazijn

van eene aanzienlijke hoeveelheid IJZER en STAALROMMEL en van een partij TOUWWERK van verschillende afmetingen.

De kommandant der Artillerie in de 3de Militaire Afdeeling.
VAN REEDE VAN OUDTSHOORN.

Op Zaturdag den 13 Junij 1863,

zal door tusschenkomst van het vendukantoor **te Modjokerto**

bij wege van Executie worden verkocht:
Een STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS en bijgebouwen, staande in de kampoong GALOEWAN, hoofdplaats *Modjokerto*, bij de verponding geregistreerd onder no. 1630, toebehoorende aan wijlen den Chinees The sing.

De Buitengewoon deurwaarder bij den Raad van Justitie gevestigd te Modjokerto.
W. VIJSMA.

MODJOKERTO, 10 Mei 1863. [3246]

HOUT-VENDUTIE.

Zonder reserve tot opruiming,

Op Donderdag den 11 Junij 1863.

Van 400 stuks BALKEN.
190 „ KROMHOUTEN.
70 „ WALIEKOEKON.
400 „ gezaagde DAKRIBBEN.

en een partij DOLKEN, liggende op de Stapelplaats te *Katabang* alhier.

(3286) BOODT.

Op Vrijdag 26 dezer

DES VOORMIDDAGS TEN 11 URE,

zullen ten kantore van den agent van de factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij alhier bij inschrijving worden verkocht 1243 pakken, wegende plus minus 201,301 amst. ponden TABAK, Oogst 1862/63, Hoofdmerk LIMBURG, liggende in de pakhuizen van genoemde factorij te PASOEROEAN.

De voorwaarden van inschrijving liggen ter inzage ten kantore van den agent voornoemd. [3288)

VERTREK DER STOOMSCHEPEN

HET STOOMSCHIP

OENARANG

Kapt. KRAMER.

vertrekt naar **Samarang** en **Batavia**.

— *op Zondag den 7den Junij a. s.*

Adres bij
(3289) W. CORES DE VRIES.

Oproeping van Crediteuren

DE ALGEMEENE

VERGADERING

Van Crediteuren van de firma SCHIMMELPENNINCK & Co. zal te *Soerabaya* gehouden worden op Zaturdag 13 Junij a. s. des morgens ten negen ure.

De voorloopige Commissie van Likwidatie.
W. CORES DE VRIES.
J. L. VAN GENNEP.
(3275) Mr. T. A. KLINKHAMER.

Bij acte op den 1 Junij 1863, onder No. 1, verleden ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, is tusschen de Chinezen HO BAN SING & AN TJIANG TJOEN, beide handelaren, wonende te *Soerabaija*, te rekenen van af den 1 Junij 1863, voor eenen onbepaalden tijd, aangegaan eene vennootschap tot het drijven van handel in alle zaken, hetzij in commissie of voor eigen rekening, onder de firma van HO BAN SING & Co, waarvoor beide vennooten het regt hebben te teekenen.

(3234) J. H. FUCHTER *Notaris.*

De ondergeteekenden maken hiermede het geëerd publiek bekend, dat zij voortaan de eenige importeurs alhier zijn van de zoo algemeen gunstig bekende BOTER van het merk **Kleijn** van **Willigen & Zonen** te *Delft*.

[3287] FRASER EATON & CO.

De ondergeteekenden hebben voor den tak hunner firma te SOERABAYA hunne generale procuratie verleend aan den Heer B. MULLER.

J. CEZARD & CO.

BATAVIA, 31 *Mei* 1863. [3279]

De ondergeteekenden hebben de eer bij deze bekend te stellen dat zij een tak hunner firma te SOERABAYA hebben gevestigd.

J. CEZARD & CO.

BATAVIA, 31 *Mei* 1863. [3278]

Phoenix Fire Office.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **WOON- en PAKHUIZEN, MEUBELEN, KOOPMANSGOEDEREN, enz.**, zoomede op **SUIKER-, KOFFIJ- en THÉE-ETABLISSEMENTEN**, tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, gelegen in de steden, zoomede op goederen in dezelve. . . . 1% 's jaars

Op gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . . . 1⅛% „

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van **Steen** met **Pannen** gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig . . . . . . ⅞% „

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig. 1% „

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . 1½% „

Op Schepen, liggende op Reeden . . . . 1% „

E. MOORMANN & Co; *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co; te *Samarang.*
P. KERVEL & Co; te *Soerabaija.*
(3161)

Een Boekhouder en Correspondent in de Engelsche en Hollandsche talen, de beste getuigschriften kunnende produceren, zoekt eene plaatsing.

Reflecterende brieven verzoeke te adresseren onder letter **M. E.** bureau *Oostpost.*
(3285)

Onder nadere goedkeuring van het gouvernement wordt te koop aangeboden een aandeel in eene gevestigde *Suiker*, en *Tabaks* onderneming, gelegen in de residentie SOERAKARTA, met desverkiezende de administratie.

Informatien zijn te bekomen bij de Heeren
DORREPAAL & CO te Samarang.
HILL BROEKMAN & CO te Soerabaija.
A. H. G. VAN ZANTEN. te Soerakarta.
(3011)

NEDERLANDSCH-INDIE
SOERABAYA 3 Junij 1863.

Telegram.
JAVASCHE COURANT,
van Zaturdag 3 Junij 1863.

BENOEMD:

Tot assistent resident van het Wester kwartier der ommelanden van Batavia, de secretaris der residentie Pasoeroean C. N. H. van Lawick van Pabst.

Tot secretaris der residentie Pasoeroean de secretaris der residentie Zuid en Ooster afdeeling van Borneo A. Muller.

Tot secretaris der residentie Zuid en Ooster afdeeling van Borneo,... Tiedtke.

Tot schout ter hoofdplaats Soerabaija J. S. van Sprew.

Tot onderschouten ter hoofdplaats Soerabaija A. B. Heukelom,... Linard... Emmels.

TOEGESTAAN:

De uitoefening der genees-kundige praktijk te Soerabaija aan Dr. P. L. Onnen.

ONTSLAGEN:

Eervol, de kapitein der infanterie H. L. Veenhuizen.

HERSTELD IN ACTIVITEIT:

De kapitein...... Kerkwijk.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof aan den luitenant...... Janssen.

Opgave van de politie
omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

voor Aankomst.
J. van der Burgh van Bezoekie,

voor Vertrek.
Mejufv. R. C. Leidelmeijer, naar Samarang.
M. Hendriks, naar Ngawie.

— Wij vernemen dat gisteren morgen aan de Oost-zijde der Kaliemaas voor de scheepstimmerwerf van den heer Olie (de oude firma Curtis en Dormaar) te water is gelaten een djatie-houten stoomvaartuig.

Die stoomer is op de boven bedoelde werf gebouwd naar het projekt en onder het onmiddellijk toezigt van den heer P. Tromp de Haas.

Zijn wij goed ingelicht dan bestaat het voornemen om door middel van dien stoomer eene stoomsleep-dienst voor het vaarwater alhier intestellen en laat het zich, volgens de bewering van deskundigen, aanzien dat de ontwerper goed geslaagd is met een vaartuig te bouwen dat goede resultaten belooft te geven in eene vaart, zoo bijzonder als die eener sleepdienst is.

Het stoomvaartuig is gebouwd voor rekening van den boven genoemden heer Olie en hopen wij later, ook wat de onderneming betreft, meer breedvoerig daarop terugtekomen.

NEDERLAND.

— Sedert eenige dagen was de heer W. D. A. M. baron van Brienen van de Groote Lindt door eene ongesteldheid overvallen, welke spoedig een zoo ernstigen keer nam, dat men voor zijn leven beducht was. En die vrees was niet ongegrond: Heden namiddag is hij bezweken. De overledene mogt slechts den ouderdom van 48 jaren bereiken. Hij was lid der provinciale staten van Zuidholland en ridder van verscheidene orden. Hij onderscheidde zich door zijne zucht tot bevordering van de schoone kunsten en maakte dan ook lid uit van het bestuur der akademie van beeldende kunsten alhier, en in zijn kabinet prijkte menig voortbrengsel van de beroemde kunstenaars der Nederlandsche oudere en hedendaagsche scholen. Hij werd tot 's konings commissaris gekozen voor de schoone kunsten ter jongste Londensche tentoonstelling en nog weinige dagen geleden mogt hem, met zijn eervol ontslag uit die betrekking, Zr. Ms. bijzondere dankbetuiging geworden voor de vele en goede diensten, door hem als zoodanig bewezen. Zoo men weet was hij er op uit, de inrigtingen die tot nut en sieraad der residentie konden strekken, te bevorderen, en was hij o. a. een der groote voorstanders van den reeds zeer gevorderden acclimatatie tuin. In menig opzigt, ook tot het verschaffen van arbeid aan de werkende klasse, zal zijn verlies gevoeld worden. Hij stierf zeer gelaten, nadat hij in de jongste dagen de troostmiddelen zijner godsdienst had erlangd.

FRANKRIJK.

Het wetgevend ligchaam heeft sedert eenige dagen beraadslaagd over de herziening van den *Code Pénal*. Een der punten die in behandeling waren, betrof de *Chantagé*. Wat dit woord beteekent, zullen waarschijnlijk velen niet kunnen zeggen. De Fransche maatschappij brandmerkt met dat woord de verfoeijelijke handelwijze dergenen, die er hun beroep van maken, om de persoonlijke geheimen van gegoede ingezetenen te ontdekken, ten einde hun daarna, door de bedreiging van die geheimen openbaar te zullen maken, geld af te persen. De *Chantage* is een der meest ongeoorloofde misbruiken van de drukpers; vele kleine blaadjes zijn uitsluitend aan de vervolging van hen gewijd, die het durven wagen tegen deze afschuwelijke knevelarij in zóó ver in verzet te komen. dat zij weigeren de van hen gevorderde geldsommen te betalen. Maar ook afgescheiden van de drukpers, heeft de *Chantage* zeker nergens op grooter schaal plaats dan te Parijs. Men weet zich door allerlei listen, des gevorderd door omkooping. van familie-geheimen meester te maken en dreigt dan de vrouw bij haren man, den man bij zijne vrouw, den minnaar bij de ouders zijner aanstaande, den ondergeschikte bij zijn patroon, enz., te verraden wanneer niet eene zekere som gelds betaald wordt. De ongelukkige, die in handen dier ellendelingen valt, is zoo goed als verloren, Weigert hij te betalen, dan wordt hij zonder mededoogen opgeofferd, onverschillig of een enkel individu dan wel eene geheele familie daardoor in ongeluk en ellende wordt gestort. Betaalt hij daarentegen gewilig, dan zijn zijne vervolgers die de door hen zelven voor de geheimhouding bepaalde som ontvangen hebben oneerlijk genoeg, het gegeven woord te breken en na verloop van eenigen tijd andermaal op hunne prooi aan te vallen, om op die wijze voort te gaan tot dat zij hem van alle zijne bezittingen hebben beroofd. Gelukkig dan nog, wanneer het slagtoffer hen de overtuiging verschaffen kan dat hij niets meer bezit; in den regel toch gelooven zij dat men hen misleiden wil, dat de ellendelijke armoede slechts voorgewend is, en dan verraden zij het geheim, toch. De voorbeelden kunnen te Parijs met den vinger aangewezen worden van lieden, die hun geheel vermogen opofferden om de *Chantage* te bevredigen en die daarna toch verraden werden, vooral wanneer de tegenpartij bemiddeld was. Was hij, die bij de geheimhouding belang had, eenmaal uitgezogen, dan was soms de ander, die er belang bij had het geheim te kennen, op zijne beurt tot eene geldelijke opoffering bereid. De groote onzedelijkheid van al deze handelingen heeft er dan ook toe geleid, dat men, als wijziging van den *Code Pénal*, straffen heeft bedreigd tegen al diegenen, die zich aan *Chantage* schuldig maken. Geheel Frankrijk heeft ongetwijfeld dat voorstel toegejuicht. Hoe veel verwondering moet het dan niet baren, den heer Jules Favre als bestrijder der nieuwe strafbepaling te zien optreden? De heer Favre wierp de uitdrukking *Chantage* met verontwaardiging van zich af, *onvoegzaam* zou wezen, zulk een woord in den *Code Pénal* op te nemen. Hij haat dat woord zóó, dat hij het zelfs niet wil uitspreken en kiest derhalve eene andere benaming: *le delit de menaces de revelations.* Vreemd genoeg, bouwde hij nu op die alleen door hem gewijzigde benaming, een stelsel van bestrijding. Aan de zaak zou namelijk eene verdere strekking kunnen gegeven worden dan de wetgever bedoelt. Het rapport op de wetsvoordragt spreekt evenwel van *Chantage*, en wat daarmede bedoeld wordt is althans zóó duidelijk, dat men de strafbepaling bij voorbeeld niet zal kunnen toepassen op iemand die zich de bedreiging laat ontvallen, dat hij de strafbare handelingen van een ambtenaar of overheidspersoon zal openbaar maken. Maar de heer Favre wilde in den *Code Penal* in het geheel niets tegen de *Chantage* opgenomen zien: en waarom niet? Omdat zij, die zich daaraan schuldig maken, hoe slecht en verachtelijk zij op zich zelf beschouwd mogen wezen, slechts opereren op lieden die zich eveneens aan de eene of andere verachtelijke handeling hebben schuldig

gemaakt. Een *eerlijk* man is van zelf voor de klaauwen dier roofvogels beveiligd. — Hoe een man als Favre zulk eene stelling verdedigen kan, is eigenlijk onverklaarbaar.

Dat het beginsel van de regeringsvoordragt met overgroote meerderheid zal worden aangenomen, is aan geen twijfel onderhevig.

— De commissie, belast met het ontwerpen eener wet op den letterkundigen eigendom, heeft hare taak volbragt. Graaf Walewski, voorzitter dier commissie, heeft een rapport aan den keizer ingediend en tevens een wetsontwerp nopens deze aangelegenheid daaraan toegevoegd, waarvan de hoofdbepalingen op volgende neerkomen: 1°. Het letterkundig en artistiek eigendomsregt wordt als perpetueel erkend; 2°. Dat regt wordt, na den dood van den letterkundige of kunstenaar, de eigendom van zijne erfgenamen of van dengeen aan wien hij het legateert; 3°. dit alzoo geërfde of gelegateerde regt wordt erkend voor den tijd van vijftig jaren; 4°. na dien tijd is het vervallen, doch behouden de regthebbenden aanspraak op vijf ten honderd van de opbrengst van iedere door vreemde hand bezorgde publicatie op reproductie van een kunstwerk, in welken vorm dan ook; voor dramatische en muziekale werken is dat regt evenwel bepaald op de helft van hetgeen waarop de auteur bij zijn leven aanspraak had; 5°. Het uitsluitend vertalingsregt is den auteur gedurende vijf jaren toegekend; op eene in dien tijd door hem geauthoriseerde vertaling zijn in de gevolgen dezelfde bepalingen toepasselijk, die in dit wetsontwerp voor origineele werken zijn in het leven geroepen.

— De vrijmetselarij zal, naar men verzekert, naar alle waarschijnlijkheid bij de wet worden verklaard te zijn eene instelling van algemeen nut. Het doel zou zijn om haar te maken tot een werktuig in handen der regering, en tot aanleiding zou worden genomen de aankoop van het gebouw, in de straat Cadet, hetwelk prins Murat toebehoort, waarvoor de vereeniging geld moet opnemen, terwijl niemand geld wil leenen aan een niet bij de wet erkend ligchaam. Men voorziet inmiddels, dat deze zaak weder ernstig verschil zal uitlokken onder de Fransche vrijmetselaren.

DUITSCHLAND.

— Uit Coblentz meldt men, dat de aanbouw van de vaste brug over den Rijn, voor die stad, goed vooruitgaat, en dat dezer dagen een begin zal worden gemaakt met den aanleg van een spoorweg van Ehrenbreitstein naar de Lahn, in verbinding met dien naar Ems en naar Wiesbaden. Aangezien de grond, over welken die weg moet gelegd worden, geen bezwaar oplevert, rekent men hem even als de genoemde brug in den loop van den herfst voor de dienst te zullen kunnen openstellen, en worden er reeds te Coblentz toebereidselen gemaakt voor de uitbreiding van het stationsgebouw van den Duitschen Rijnspoorweg daar ter plaatse.

— Aan het postkantoor te Spandau is een stoute diefstal gepleegd. Zaturdag-avond 11. werd, naar gewoonte, het brievenpaket van hier naar Spandau per sneltrein verzonden. De chef van het postkantoor aldaar nam het in ontvangst en bewaarde het in eene gesloten kas. Den volgenden ochtend vond hij het paket met scheurpapier gevuld, en het bleek dat het paket geopend was, terwijl daarna het zegel der posterij door een ander zegel was vervangen geworden. Het paket bevatte bij de verzending eene waarde van 8000 à 10,000 thaler, van wege het rijk aan de autoriteiten te Spandau toegezonden.

ITALIE.

In eene der laatste zittingen van de kamer van afgevaardigden te Turin, heeft de heer Minghetti een wetsontwerp ingediend, strekkende om aan den afgetreden minister Farini een pensioen toe te kennen van 8000 fr., als nationale belooning. Daar de heer Farini geheel onbemiddeld is en de ministers in Italie geen regt hebben op pensioen, moest men wel tot dezen buitengewonen maatregel de toevlugt nemen, om te voorkomen, dat een man, die zulke belangrijke diensten aan zijn vaderland heeft bewezen, zijne overige levensdagen in armoede moest doorbrengen. Bij overlijden van den heer Farini zal de eene helft van zijn pensioen aan zijne moeder, de andere aan zijne weduwe komen.

— Mazzini en Garibaldi hebben beide zich de zaak van Polen aangetrokken. Eerstgenoemde heeft tot de Italianen eene oproeping gerigt in deze bewoordingen: „In naam van de broederschap der volken; in naam van het heilig beginsel der nationaliteit, vertegenwoordigd door Polen en Italie; in naam der Polen die hun bloed hebben gestort op de slagvelden, schande over hem die zijn naam en een franc weigert!" Garibaldi heeft van Caprera aan zijne landgenooten het volgende geschreven: „Op de meetings hadden wel eenige blijken van materieele sympathie voor Polen mogen volgen. Ik verzoek daarom alle Italianen, voor zoover zij daartoe in staat zijn, een franc daarvoor ten offer te brengen."

AMERIKA.

— Onder de zaken waarmede men zich in de laatste dagen te New-York bezig hield, behoorde ook de kwestie, om voor de aanstaande zomermaanden den noodigen voorraad ijs te hebben, daar de zachtste winter, dien men in Amerika tot dusverre kende, ten einde spoedde. Naar de gemaakte berekeningen is de voorhanden zijnde voorraad bij lange na niet voldoende, om aan de behoefte der verbruikers in Amerika te voldoen, daargelaten de groote hoeveelheden die andere werelddeelen gewoon zijn uit Amerika te trekken. Dat toch de verzending van ijs naar het westelijk wereldrond niet onbelangrijk is, blijkt o. a. hieruit, dat een enkel huis te Boston jaarlijks niet minder dan 80,000 tonnen uitvoert. New-York en Boston zijn de groote ijsmarkten voor het Westen en jaarlijks worden minstens 400,000 tonnen in met dat doel gebouwde huizen, te Rockland Lake, Hudson River en andere plaatsen opgeslagen. Men hoopte te New-York, dat er nog eenige dagen van strenge koude zouden invallen, waardoor het mogelijk zou worden, nog eenigen voorraad ijs op te doen.

RUSLAND

De *Moniteur Prussien* bevat eene telegrafische depêche, gedateerd 12 April, bevattende den text van het door den Czaar Alexander uitgevaardigde manifest. Dat stuk luidt als volgt; — „Van af de ontvangst der eerste rapporten omtrent de ongeregeldheden welke in het koningrijk Polen zijn uitgebroken, hebben wij de ingeving van ons hart gevolgd en verklaard dat wij de Poolsche natie niet verantwoordelijk zouden stellen voor de beroering, van welke zij zelve de nadeelige gevolgen ondervindt. Wij hebben die toegeschreven aan de opruijing van eenige personen die zich in den vreemde ophouden en die door een langdurig avontuurlijk leven de gewoonte hebben gekregen om onrust en geweld aantemoedigen, om in het duister komplotten te smeden welke bij hen alle menschelijke gevoelens verdooven en welke hen zelfs de gedachte hebben ingegeven om de nationale eer door moorden te bezoedelen. Deze manifestatien uit een vroeger tijdvak, sedert lang door het oordeel der geschiedenis veroordeeld, stemmen niet meer overeen met den geest van onzen tijd.

Het tegenwoordige geslacht moet zich ten taak stellen om den bloei van het land te bevorderen, niet door stroomen bloeds te vergieten maar door rustig den weg van vooruitgang optegaan.

Dat is het doel welks bereiking wij ons voorstelden toen wij, vol vertrouwen in de Goddelijke Voorzienigheid, voor God en voor ons geweten den eed aflegden dat wij ons leven zouden wijden aan het geluk van onze volken.

Doch om dien eed, altijd door ons als heilig beschouwd, in zijne volle uitgestrektheid te kunnen nakomen moeten wij verzekerd zijn van de medewerking van allen, die hun vaderland het goede toewenschen en die hunne getrouwheid niet grondvesten op belang hebbende berekeningen of op misdadige voornemens, maar wel op het behoud van de rust en op de bescherming der wetten.

In onze bezorgdheid voor de toekomst van het land willen wij alle oproerige handelingen vergeten. Bezield door den levendigen wensch om een einde te maken aan de storting van zooveel bloed, hetwelk even onvruchtbaar blijft voor de anderen, verleenen wij eene volle genade aan al onze onderdanen van het koningrijk, die deel hebben genomen aan de laatste onlusten; met dien verstande dat zij niet schuldig zijn aan andere misdrijven of aan misdaden gepleegd in de gelederen van ons leger en dat zij in het tijdsverloop tusschen heden en den 13den Mei de wapenen hebben nedergelegd en tot gehoorzaamheid zijn teruggekeerd.

Ons is de verpligting opgelegd om te zorgen dat het land bewaard blijve voor eenen terugkeer van woelingen, welke strijdig zijn met de goede orde, en om voor deszelfs politiek leven een nieuw tijdvak te openen. Dat kan alleen worden verkregen door eene rationele hervorming van de autonomie in het plaatselijk bestuur en wel als grondslag voor het geheele gebouw. Wij hebben daarvoor de grondslagen gelegd in de instellingen welke wij het koningrijk hebben verleend; doch tot ons leedwezen is het resultaat nog niet onderworpen kunnen worden aan den proef der ondervinding ten gevolge van de opruijingen welke, in de plaats van toestanden van publieke orde, welke voor elke hervorming onmisbaar zijn, de droombeelden van den hartstogt hebben opgewekt.

Die instellingen voor heden nog van kracht verklarende behouden wij ons voor, wanneer de nuttigheid derzelve door de praktijk zal zijn bewezen, om aan dezelve meer uitbreiding te geven volgens de behoeften van den tijd en het land. Alleen door het vertrouwen dat het land zal bewijzen te stellen in onze bedoelingen kan het koningrijk Polen de sporen van het tegenwoordige ongeluk uitwisschen en met zekerheid het doel te gemoet gaan dat wij het hebben toegezegd. Wij roepen de Goddelijke hulp in opdat het ons worde gegeven dat wij ten uitvoer mogen brengen hetgeen wij altijd als onze roeping hebben beschouwd.

St. Petersburg, 12 April 1863.

Alexander.

PARIJSCHE KORRESPONDENTIE.

—o—

PARIJS, 16 April. — Alles heeft heden een donker uitzigt; ik wil niet verdacht worden van pessimisme; sedert eenen geruimen tijd zeide ik u dat de oorlog eene onmogelijkheid is, doch thans is mijn vertrouwen in het behoud van den vrede een weinig geschokt. Ik laat mij medeslepen door de indrukken aan welke de publieke opinie aan alle kanten gegehoorzaamt.

De zaken beginnen thans een ander aanzien te krijgen; het Fransche gouvernement moet aan Italie gevraagd hebben hoe groot het aantal troepen is waarover het, zoo dat gevorderd werd, zou kunnen beschikken. Men wil dat Italie een expeditionair corps kan leveren van ongeveer dertig duizend man, doch te gelijker tijd zou het nog in het bereik hebben een leger van honderd duizend man, dat als observatie-corps zou worden gebezigd voor het geval zich gevaarlijke manifestatien in Duitschland openbaarden. Zeker is nog niets bepaalds vastgesteld, doch ik meen u te moeten in wetenschap stellen met hetgeen men zegt van het plan dat aldus zou zijn beraamd.

Men zal altijd Zweden voorop stellen en Rusland zal wel eenig Tessin om overtetrekken worden verschaft. Zooals gij ziet is het plan zeer fijn uitgedacht, vooral in dien zin, dat Duitschland achter de schermen wordt gehouden en daardoor niet de minste gevoeligheid in Engeland kan worden wakker gemaakt.

In dat alles bestaan twee inconvenienten. De Polen laten zich dooden, maar zullen zij dat nog lang genoeg kunnen uithouden om aan de interventie den tijd te geven iets uittewerken; Nog meer, in het ontworpen plan rekent men op eene geduchte expeditie naar de Baltische zee; doch die zee is niet vrij gedurende het geheele jaar. Wanneer men niet van den zomer profiteert dan kan men het gemakkelijk tot in het slechte jaargetijde rekken en dan is gemakkelijk een voorwendsel gevonden om niet verder te gaan. Aldus redeneren de vrienden van Polen en niet ten onregte.

Eenige personen spreken van den terugkeer van den heer de Thouvenel bij het ministerie van buitenlandsche zaken in de plaats van den heer Drouijn de Lhuijs. Dat gerucht is op zijn minst genomen voorbarig. Alleen de verbeelding van eenige novellisten houdt zich met die kwestie bezig. Wees verzekerd dat het oogenblik daartoe nog niet gekomen is; alleen, wanneer de gebeurtenissen eene ernstige wending nemen kan men zich overtuigd houden dat de heer de Thouvenel de portefeuille zal overnemen. Ook moet men niet vergeten dat de oorlog Frankrijk zou noodzaken om Italie te versterken op de denkbeelden, welke de heer de Thouvenel zoo lang getracht heeft ingang te doen vinden.

In de omgeving van het hoofd van den staat is alles oorlog. Nimmer heeft men de aides de camp zoo bepaald oorlogzuchtig gezien. Is dat een bewijs dat men den degen zal trekken? — waarschijnlijk niet, doch het is er een voorlooper van.

Na rijpelijk daarover te hebben nagedacht geeft de *Constitutionnel* van heden morgen een oordeel over het besluit waarbij de keizer van Rusland aan de Polen amnestie verleent. Dat blad besluit met den maatregel te prijzen, doch het zegt tevens dat die maatregel nog geene oplossing geeft. En aldus denkt ook het gouvernement er over. In de hooge kringen is men zeer ontevreden en in de semi-officiële bladen zegt men niet alles wat men denkt.

Ik weet niet of ik u reeds melding heb gemaakt van eene *zeer ernstige* expeditie, welke met het oog op Polen in Zweden wordt voorbereid.

Ik kan u daarop wijzen zonder gevaar voor de Poolsche zaak. De expeditie is op eene zoodanige wijze geörganiseerd dat zij bepaald niets te vreezen heeft van de politie of van de Russische kruisers. In elk geval, wanneer zij tot een *fait accompli* overgaat, kan het gebeuren dat er ernstige verwikkelingen door ontstaan.

Ik kan niet gelooven dat Rusland met een onverschillig oog aanziet wat bij zijne naburen tegen hem wordt voorbereid. In Zweden kon wel eens het sein opgaan voor de gebeurtenissen, welke door de kwade profeten zijn voorspeld.

Men zegt dat de heer de Metternich morgen op de Tuilerien zal worden ontvangen, ter overhandiging aan den keizer van belangrijke door hem uit Weenen ontvangen depêches. Zijn mijne berigten juist dan hechten zich die depêches aan anderen, welke door den heer de Balabine aan den graaf de Rechberg zijn ter hand gesteld. Dat is alles wat ik er van weet en bij gemis aan bepaalde berigten zal ik mij onthouden om er die gevolgen uittetrekken, welke ik overal rondom mij hoor herhalen.

Andere Korrespondentie.

Parijs, 16 April.

In de politieke kringen en onder het beurspubliek heeft men heden veel gesproken over het heden morgen in de *Constitutionnel* verschenen artikel. Men had de stilzwijgendheid opgemerkt in acht genomen door de bladen, welke, zoo men meent, de gedachten teruggeven van het gouvernement ten opzigte van de aan de insurgenten door Rusland aangeboden amnestie. Deze terughoudendheid geeft nog meer belangrijkheid aan de door het semie-officiëele blad gegeven uitleggingen. Het bedoelde artikel is u reeds bekend en zal ik mij dus bepalen u mede te deelen welke waarde men daaraan hier hecht.

„De amnestie is niets meer dan eene hoop op oplossing", zegt de *Constitutionnel*, en ten regte of ten onregte men gelooft dat de schrijver gemagtigd is om aldus te spreken. Het gouvernement beschouwt dus de amnestie niet als eene voldoende concessie ten gunste van Polen. Het manifest van den Czaar is welligt eene zeer behendige manoevre om bij voorbaat de bemoeijingen der verschillende kabinetten te ontzenuwen en krachteloos te maken; de verdienste daarvan, zoo er eenige verdienste in gelegen is, komt den prins Gortschakoff toe, die een' waardigen volgeling van lord Palmerston is; doch in kwestien als deze, welke op dit oogenblik geheel Europa bezig houden, is veel bekwaamheid niet voldoende.

Dat het u dus niet verwondere wanneer gij binnen eenige dagen oorlogzuchtige geruchten verneemt, wanneer gij hoort spreken van eene militaire beweging van de zijde van Frankrijk in het Noorden van Europa. Men zegt dat de Engelsche politiek geheel gunstig gestemd is voor Frankrijk, met dien verstande dat de laatst genoemde mogendheid zich onthoude van het doen van eenigen stap die afschrikwekkend kan zijn voor Duitschland of voor eenig ander in de nabijheid van Turkije gelegen Europeesch land. Verder spreekt men van bijzonder oorlogzuchtige plannen welke Zweden moet hebben gevormd welk rijk, met het oog op deszelfs nabuurschap met Rusland, eenen kostbaren bondgenoot zou zijn; dat alles is echter nog zeer onzeker.

Dat alleen is zeker, dat de amnestie niet als het laatste woord van Rusland wordt aangenomen.

De berigten uit Rome blijven volstandig beweren dat de kardinaal Antonelli weldra zal aftreden. Bij het Pauselijke hof zou zich eene soort van coalitie tegen den oppermagtigen sekretaris van staat hebben gevormd en aan het hoofd daarvan zou Monseigneur de Mérode staan; wiens personelen invloed bij den Heiligen Vader monseigneur Antonelli nimmer heeft kunnen vernietigen. Het crediet van den kardinaal Antonelli steunt echter op talrijke politieke overwegingen en het hof van Rome kon wel eens eene nieuwe vertooning beleven van den fameusen dag der dupes.

De brieven uit Napels bevatten zeer treurige omstandigheden betreffende den vooruitgang der rooverijen en men zegt dat in de maand Mei eene troepen-ligting van de zijde der Bourbons zal plaats hebben.

Het Committée van Warschau heeft de insurrektie géorganiseerd door het land in een zeker aantal onderdeelen te verdeelen, welke naar eenen bepaalden maatstaf manschappen en geld moeten opbrengen.

Sémaphore

STATEN GENERAAL.

Zitting van Dingsdag 24 Maart.

(*Achtste vervolg.*)

De heer *Mijer*: De geachte spreker uit Alkmaar beweert, dat er geen noodzakelijkheid tot uitstel bestaat. Dat is eene zeer subjective meening, waar de mijne tegenover staat, dat er wel noodzakelijkheid bestaat. Op dit oogenblik hebben wij nog niet al de stukken ontvangen, die tot toelichting van het wets-ontwerp strekken. Waarschijnlijk zullen wij die eerst morgen avond of overmorgen vroeg bekomen, en dan nog zullen wij ze vooraf moeten lezen.

Nu zegt die afgevaardigde: dit zal tot niets leiden, want men zal de wet goedkeuren of er aanmerkingen tegen maken. Ik hoop het eerste. Dan zal mijn doel bereikt zijn na een grondig onderzoek. Maar zoo die stukken tot aanmerkingen mogten leiden, welnu, de Regering zal er zeker mede gediend zijn, het gemeen overleg met de Staten-Generaal zal er door worden bevorderd en wij zullen tot een goed resultaat kunnen komen, daar de Minister de gerezen bedenkingen zal kunnen wederleggen.

Wat betreft de bewering des Ministers, dat hij geen voorwaarden gesteld heeft voor de overlegging der stukken, ik was nog niet tegenwoordig, toen de Minister gisteren sprak, maar ik heb dit woord ontleend aan de dagbladen. Volgens deze heeft de Minister gezegd: ik zal de stukken mededeelen, ik zal ze met ijver laten overschrijven en er dag en nacht aan laten werken, maar onder de voorwaarde, dat de Kamer zich verbinde, het ontwerp vóór het recès te doen behandelen. Het *Bijblad*, waarin des Ministers redevoering moet voorkomen, is nog niet verschenen, en daarom moest ik de bladen raadplegen, die een kort verslag van de zitting geven. Heb ik gedwaald, dan was dit ter goeder trouw. Maar van andere leden heb ik gehoord dat ik niet dwaalde. Ik heb dus dit woord gebruikt, afgaande op hetgeen ik gelezen en gehoord heb.

Intusschen had ik geene bedoeling, den Minister van onbescheidenheid jegens de Kamer te verdenken. Voor mij is het voldoende, dat de Minister gezegd heeft te zullen berusten in de beslissing der Kamer. Ik hoop dan ook in het belang dezer zeer gewigtige zaak, dat de centrale sectie zal terugkomen op het door haar genomen besluit, en dat gevolg zal worden gegeven aan het voorzigtig en verstandig voorstel van den geachten spreker uit Steenwijk,

om de zaak eerst *na* het recès te behandelen.

De heer *Poortman:* De geachte spreker uit Zwolle heeft gezegd dat mijne opvatting omtrent de niet-noodzakelijkheid van uitstel was eene subjective meening. Dat is volkomen waar, maar de geachte spreker zal dan tevens moeten toestemmen. dat ook zijne tegenovergestelde opvatting eene subjective meening is. En nu verschillen wij in dit opzigt, dat ik voor mijne meening gronden heb aangevoerd, die niet wederlegd zijn, terwijl ik tevens, naar ik meen, wederlegd heb de gronden, door den geachten afgevaardigde voor zijne meening bijgebragt.

De geachte afgevaardigde heeft gezegd: ik hoop dat die stukken niet tot eenige aanmerking zullen leiden. Welnu, ik heb gezegd, dat één van beide waar zal zijn, òf die stukken zullen aanleiding geven tot aanmerkingen, die in het Voorloopig Verslag niet opgenomen zullen worden, òf zij zullen geene stof tot nieuwe opmerkingen leveren. Is dit laatste het geval, dan zal zeer zeker de zaak noodeloos uitstel geleden hebben; geschiedt het eerste, dan is niets verloren, want dan kunnen wij besluiten tot een tweede onderzoek in de afdeelingen. Ik geloof dat wij dus dit oogenblik wel degelijk uitstel als noodeloos kunnen beschouwen, omdat ons de kennis ontbreekt van den invloed, dien de stukken zullen hebben.

Nu heeft de geachte afgevaardigde uit Leeuwarden gezegd, dat in plaats van tijdverlies winst van tijd zal ontstaan, want dat wij door het uitstel zeker slechts één onderzoek zullen hebben. De geachte afgevaardigde gaat echter uit van de onderstelling, dat een tweede onderzoek noodig zal zijn. Ik onderstel met den geachten afgevaardigde uit Zwolle dat de mogelijkheid bestaat dat die stukken geene aanleiding zullen geven tot een tweede onderzoek. Ik mag dit te meer doen, naar aanleiding van de houding van de Regering. En is die onderstelling juist, dan is uitstel onnoodig en tijdverlies.

Daarbij moet ik nog de vrijheid nemen er op te wijzen, dat de ondervinding meermalen heeft geleerd dat een uitstel van slechts weinige weken groote gevolgen kan hebben. Men spreekt van slechts veertien dagen; maar weet men welke omstandigheden in dien tijd kunnen plaats hebben en laat het zich vooraf bepalen, of van uitstel niet afstel kan komen? Wij hebben de voornaamste stukken, die noodig zijn; morgen avond kunnen die gedrukt zijn, en ik moet mij daarom blijven verklaren tegen het voorstel van den geachten afgevaardigde uit Steenwijk, omdat wij zonder werkelijk bezwaar het onderzoek kunnen aanvangen op het einde van deze of in het begin van de volgende week.

De heer *van Bosse*: Mijnheer de Voorzitter, ik moet nogmaals in de bres treden voor het verslag betreffende de exploitatie van de Staatsspoorwegen. Ik voorzie dat wanneer het besluit gehandhaafd blijft, zoo even door de Kamer genomen, die zaak *en souffrance* zal geraken, en wij hebben toch, behalve deze week, eigenlijk nog de geheele volgende voor ons. Het besluit, waarop ik doel, is dit, dat wij hebben bepaald al de thans aangeboden stukken te doen drukken. De Minister van Koloniën heeft echter te kennen gegeven, dat eigenlijk slechts te twee eerste stukken van groot belang zijn. Op de lijst der stukken, door den heer Voorzitter voorgelezen, staat ook, zoo ik goed gehoord heb, het rapport van den kommandant van het Indisch leger vermeld, dat zeer zeker betrekking zal hebben op de belangen van de defensie. Nu weet ik wel dat de stukken onder geheimhouding worden gedrukt, maar misschien komen wij nader tot inzien dat het beter zou zijn, indien dit rapport althans ongedrukt bleef.

Ik neem daarom de vrijheid in overweging te geven af te wijken van het zoo even genomen besluit en aanvankelijk slechts de twee eerste rapporten, op de lijst voorkomende, te doen drukken, dan kunnen wij morgen avond die stukken ontvangen, en dan geloof ik dat er tijd genoeg is om de zaak te onderzoeken, in overeenstemming met het besluit gisteren door de Vergadering dienaangaande genomen, om namelijk in het laatst dezer week of in den aanvang der volgende de wet in de afdeelingen te onderzoeken.

Mijn voorstel strekt dus om, met afwijking van het zoo even genomen besluit, voor 's hands alleen de twee eerste stukken, door den Minister van Koloniën ingezonden, voor de leden te doen drukden en de overige voorloopig ter griffie te deponeren ter inzage der leden, en alsdan te blijven bij het besluit, om de zaak nog vóór het recès in de afdeelingen te behandelen.

De *Voorzitter:* Er zijn thans twee voorstellen gedaan: het eene door den heer Storm, om thans het onderzoek in de afdeelingen niet te doen plaats hebben, maar daarmede te wachten tot na het recès; gedurende het recès zullen alsdan de stukken alle gedrukt en rondgedeeld kunnen worden aan de leden. Het tweede voorstel, van den heer van Bosse, strekt om voor 's hands te bepalen, dat alleen de twee in de eerste plaats genoemde stukken gedrukt en de overige ter visie voor de leden ter griffie nedergelegd zullen worden, en dat dan in de afdeelingen zal worden voortgegaan met het onderzoek, zoo als dat gisteren is bepaald, hetzij in het einde van deze, hetzij in den aanvang van de volgende week.

Ik zal thans eerst in stemming brengen het voorstel van den heer Storm, en, bijaldien dat verworpen wordt, het voorstel van den heer van Bosse.

Het *voorstel* van den Heer Storm van s'Gravesande; in stemming gebragt, wordt met 27 tegen 23 stemmen verworpen.

Daarna wordt het *voorstel* van den heer *van Bosse* in stemming gebragt en met 32 tegen 18 stemmen aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

III. Het *wets-ontwerp tot bekrachting eener ordonantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie betreffende den vrijen invoer van padie en rijst op Java en Madura, en afschaffing der regten van invoer op dat voedingsmiddel in geheel Nederlandsch Indie.*

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer *Cool*: Ik moet mijne ingenomenheid met dit wets-ontwerp betuigen. Ik verheug mij daarover te meer, omdat de maatregel, zoo als uit de stukken blijkt, niet tijdelijk, maar voortdurend is genomen. Ik geloof dan ook dat een tijdelijke maatregel een halve maatregel zou wezen. De behoefte aan rijst toch zal voortdurend zijn. Java schijnt, even als vele andere landen, niet voldoende voedingsmiddelen op te leveren, zoodat men zelfs opgeeft dat een huisgezin van 5 personen op Java, ongeveer in het jaar, 24 pikols rijst behoeft: terwijl het slechts op eene hoeveelheid van 15 pikols kan rekenen. Zelfs bij gunstige oogsten, zal dus rijst van elders aangevoerd moeten worden, bijv. uit Achter-Indië, en nu is de handel weinig gediend met tijdelijke maatregelen die hem niet den noodigen waarborg opleveren.

In 1860 is de oogst op Java zeer gunstig geweest: bij bedroeg toen .83 millioen pikols, dat 19 à 20 pikols, per bouw is, terwijl ruim 7000 bouws op nieuw in rijstkultuur zijn gebragt. De berigten van later tijd omtrent den toestand van den rijstbouw op Java zijn ook omtrent 25 residentiën vrij gunstig. Ik heb die berigten hier voor mij, en slechts omtrent enkele wordt gezegd dat hij minder belooft en dat de levensmiddelen van hoogen prijs zijn. Er schijnen dus duurzame oorzaken te bestaan, die tot de behoefte aan rijst medewerken.

Ik wensch evenwel aan de Regering eene vraag te doen, die door haar, toen zij in het Voorloopig verslag voorkwam, niet juist is begrepen. Op bladz. 3 van dat verslag lees ik het volgende: „Andere leden wenschen te weten, of van de zijde van het Indisch Bestuur geene maatregelen te nemen waren strekkende om van de op Java geteelde rijst minder voor het gebruik te doen verloren gaan dan thans het geval is." De Regering heeft daarop geantwoord: „De oprigting van pelmolens, door andere leden als wenschelijk aangewezen, schijnt evenzeer vreemd aan de beoordeeling van het ontwerp."

De vraag is niet in dien geest gedaan, dat men de Regering uitnoodigde om gouvernements pelmolens op te rigten. Men heeft het oog gehad op de groote gebreken die in de ontbolstering van de rijst plaats hebben. In Nederland bestaat er eene Maatschappij van Landbouw, die de gebreken in den landbouw en de verbeteringen. daarvoor gevonden, kennen doet. Zulk eene instelling heeft men niet in Indië; maar zou nu niet, door tusschenkomst van de residenten, den Javaan op dit gebrek kunnen opmerkzaam worden gemaakt? Dat dit gebrek in hooge mate bestaat, vind ik onder andere vermeld in een werkje door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen uitgegeven, waarin we lezen:

„Het is gemakkelijk te beseffen, dat door deze ruwe behandeling niet alleen veel van het kostelijk product verloren gaat, maar ook de waarde van het overige aanzienlijk vermindert. De helft der korrels wordt misschien tot gruis gestampt, en een groot deel van het meel verstuift bij het wannen of lost zich zonder eenig nut op in het water, waarin de rijst gewasschen wordt. Dit laatste geschiedt doorgaans in stroomend water, wanneer dit in de nabijheid der dessa gevonden wordt, en wel in een gevlochten mandje, het de fijne deelen doorlaat, en zoolang in het water wordt rondgedraaid, tot het geen witte kleur meer van zich geeft. De heer T. H. van Vlissingen heeft onlangs berekend, dat door de gebrekkige wijze van de rijst te pellen ruim 3,300,000 pikols van den jaarlijkschen oogst verloren gaan, dat is voor eene waarde van ten minste 10 millioen gulden, die aan het kapitaal der Javanen worden onttrokken.

Hierop wensch ik de aandacht van den Minister te vestigen en hem te vragen, of er geen middel zou zijn om bij voorbeeld door het bekend maken met modellen van kleine rijstpelmolens, of met andere geschikte werktuigen in het gebrek te gemoet te komen.

Het is toch opmerkelijk dat de uitvoer van Java-rijst soms ten bedrage van 50 ladingen 's jaars plaats vindt, en dat die uitvoer meestal uit die plaatsen geschiedt waar de rijst door particuliere teelt wordt voortgebragt; een bewijs dat de verbeterde landbouw en industrie ook op dat product van grooten invloed kan zijn. Het schijnt dus in die landen, waar men zich van de middelen bedient die in Europa worden aangewend, gunstige uitkomsten op te leveren, immers is men daar in staat de rijst nog in zoo groote quantiteiten uit te voeren. Ik ben dus zoo vrij de aandacht van den Minister op dit punt te vestigen.

De heer *Fransen van de Putte*, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter, ik zal met een enkel woord de welwillende opmerkingen van den geachten spreker uit Amsterdam beantwoorden.

In de eerste plaats, en vooral, moet ik er op wijzen, dat op Java ook eene Matschappij van Nijverheid en Landbouw bestaat, die zeer veel teekenen van leven geeft en in ijver voor industrie en landbouw, met allen eerbied voor de maatschappijen van het moederland, voor deze niet behoeft onder te doen.

Wat nu speciaal het uitbolsteren van de rijst betreft, hoewel gaarne erkennende de groote verdiensten van het door den geachten spreker aangehaalde boekje, zoo vermeen ik dat die schrijver wat het *tombokken* van de rijst betreft, niet op de hoogte van de zaak is. Ik kan zeer goed begrijpen, dat de industrielen en de machinefabriekanten er zeer voor gestemd zijn, om groote pelmolens op Java in te voeren; doch de Regering zou overwegend bezwaar hebben, om andere bekende redenen, om zelfs een wenk te geven dat iets dergelijks haar aangenaam zou zijn. De klagten, dat door de Javaansche wijze van pellen veel rijst zou verloren gaan, bewijzen dat men met het gewone ontbolsteren van de rijst op Java niet bekend is. Bij het *tombokken*, gelijk de Javaansche vrouwen dat in de dessa's doen, breken veel minder korrels dan bij het gebruik van het meerendeel der Europesche machines. Met de kleine rijstpelmachines, die in de Preanger regentschappen en elders gebruikt worden, beloopt het verlies vrij wat meer dan bij de Javaansche wijze van pellen: de Javaansche vrouwen zetten het blok op een matje, zoodat er niets te loor gaat, zelfs de zemelen niet. Tot eene directe aanmoediging dus van den invoer vooral van groote rijstpelmolens op Java, zou de regering niet ligt overgaan. Wil men toch het doel bereiken dat de geachte spreker beoogt, dan zou man *groote*, zeer kostbare fabrieken moeten oprigten, die, ik erken het gaarne, veel beter pellen dan op de gewone Javaansche wijze. Maar het transport en de moeijelijkheid om zooveel padie magtig te worden, leveren daartegen voor alsnog overwegend bezwaren op.

De heer *Cool*: Het is volstrekt mijne bedoeling niet geweest, de Regering uit te noodigen om rijstpelmolens op te rigten. Ik ben begonnen met dit aan te merken; maar ik heb gewezen op de ongunstige berigten, die in het genoemd geschrift voorkomen en wier lezing ik den Minister zeer aanbeveel. Daarbij de rijst, die Java doorgaans oplevert, heeft veelal het gebrek dat de korrel gebroken is, een bewijs dat de rijst niet zoo volmaakt behandeld wordt als de Minister zegt. Die gebroken toestand vermindert de voedingskracht wel niet, doch heeft een verschil in prijs van eenige guldens ten gevolge, waaruit blijkt dat het product of zijne behandeling voor verbetering vatbaar is. Met allen eerbied voor hetgeen de Minister op grond van eigen ondervinding mededeelt, meen ik dus toch ook geloof te mogen hechten aan het bedoelde geschrift. Het is niet te ontkennen, door het breken van de rijst en het verstuiven van het meel gaat ontzaggelijk veel verloren, en al merkt men dit niet aan om gouvernementspelmolens op te rigten, men weet dat de Javanen nog zeer gehecht zijn aan voorvaderlijke gebruiken, en als die in den tegenwoordigen tijd niet meer voldoende wierden bevonden, zou men van lieverlede kunnen trachten verbetering daarin te weeg te brengen.

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

De art. 1 en 2 en de *beweegredenen* worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Het wets-ontwerp wordt daarop met algemeene stemmen aangenomen.

(*Wordt vervolgd*).

SCHEEPSBERIGTEN.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Junij. 2	Bremer	Bark	Johanna & Emelie.	C. Seubert.	China via Batavia.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Zr. Ms.	Korvet.	Juno.	.....	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
»	Stooms.	Samarang.	.....	Luit. » 2de klasse Cousin.	...	...
»	»	Etna.	.....	Lt. t/z 1e B. D. v. Troijen.	...	...
»	Schip	De Heldin.	.....	Kapt. Luit. ter zee Binkes.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Draak.	.....	A. Smit.	...	...
Nederlandsche	Bark	Pieter Schoenmakers.	372	J. J. van Varelen.	Onbepaald.	Fraser Eaton & Co.
Engels.	»	Lobelia.	412	H. Joblui.	...	id.
Engelsche	Schip	John Matthie.	283	J. Williams.	Nederland.	id.
»	Bark	Christian Rankin.	160	J. Mc. Dowall.	...	id.
Ned. Ind.	Stooms.	Padang.	.....	W. Vogel.	...	W. Cores de Vries.
»	»	Oenarang.	171	H. Kramer.	...	id.
Nederlandsche	Schip	Anthony van Hoboken.	398	J. C. Ham.	...	Mc. Lennan & Co.
»	Bark	Generaal de Stuers.	296	J. C. Viersma.	Rotterdam.	id.
»	»	Anthony van Hoboken.	.....	H. P. Hazewinkel.	Amsterdam.	id.
»	»	Fortuna.	246	M. de Lignij.	id.	E. Ten Brinck & Co.
»	»	Johanna Elisabeth.	.....	N. Burhoven Junius.	Nederland.	P. Kervel & Co.
»	»	Aeolus.	364	N. J. de Vries.	id.	Adam & Co.
»	»	Johanna.	287	F. J. J. Ingerman.	...	Anemaet & Co.
»	»	Cornelis Anthonie.	340	R. J. Reijnders.	...	J. F. van Leeuwen & Co
»	Brik	Charles.	25	H. Oversliezen.	...	...
Gouvern.	»	Kapocas.	.....	E. J. G. Prive.	...	...

In- en Uitvoer te Soerabaya van den 1 Junij 1863.

UITVOER.

Naar China via Batavia per Brem. schip *Johanna & Emelie*, kapt. C. SEUBERT. 15,000 pic. rijst, 200 pic. rotting, FRASER EATON & Co.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 ℔ pic. *f* 14 @ *f* 14¼.—
KOFFIJ Java ℔ pic. *f* 42.—
RIJST (carga) ℔ koijang *f* 125 @ *f* 150.—
Id. (witte) » » » 200 » » 240.—
ARAK ℔ legger *f* 60.—
ROTTING per pic. *f* 7 @ 9.—
WISSELKOERS pari @ 101 %.—
VRACHTEN Suiker *f* 55 @ 60.—
Tabak » 65 » 70.—

Roomsch-Katholieke Eeredienst.

DONDERDAG 4 JUNIJ 1863.

H. SACRAMENTSDAG.

De Hoogmis te 7 ure.

Een stille Dienst te 8½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien stelt de *Redactie* zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO, SOERABAYA.